

Myślenie pozytywne

Ⓟ

Spotkanie 1

„Kompas”

Grupa docelowa Uczniowie klas 1-3 (możliwa jest adaptacja scenariusza dla dowolnej grupy wiekowej)

Czas zajęć/warsztatu 45-90 min (w zależności od ilości zadanych pytań i wieku uczestników)

Wykorzystywane metody technika obrazowania myślenia „Kompas”, metoda planowania i organizowania własnej nauki, metoda podejmowania indywidualnych i grupowych decyzji

Cele spotkania

1 / Rozwijanie umiejętności:

- planowania i organizowania pracy własnej i grupowej
- planowania swojego rozwoju i wyznaczania celów edukacyjnych
- wyznaczania celów grupowych
- efektywnej komunikacji, w tym identyfikowania i wyrażania własnych emocji i potrzeb
- refleksyjnego myślenia o sobie

2 / Budowanie poczucia odpowiedzialności za proces zdobywania wiedzy i umiejętności.

Cele kształcenia wg podstawy programowej dla I etapu edukacyjnego – klas I-III

Cele spotkania

1 / W zakresie społecznego obszaru rozwoju uczeń osiąga umiejętność:
tworzenia relacji, współdziałania, współpracy oraz samodzielnej organizacji czasu pracy w małych grupach, w tym organizacji pracy przy wykorzystaniu technologii

2 / W zakresie poznawczego obszaru rozwoju uczeń osiąga umiejętność:
umiejętność stawiania pytań, dostrzegania problemów, zbierania informacji potrzebnych do ich rozwiązania, planowania i organizacji działania, a także rozwiązywania problemów

Cele szczegółowe opisane w formie efektów

Edukacja polonistyczna:

1 / Osiągnięcia w zakresie słuchania. Uczeń:

- słucha z uwagą wypowiedzi nauczyciela, innych osób z otoczenia, w różnych sytuacjach życiowych, wymagających komunikacji i wzajemnego zrozumienia; okazuje szacunek wypowiadającej się osobie
- słucha i czeka na swoją kolej, panuje nad chęcią nagłego wypowiedziania się, szczególnie w momencie wskazywania tej potrzeby przez drugą osobę

2 / Osiągnięcia w zakresie mówienia. Uczeń:

- formułuje pytania dotyczące sytuacji zadaniowych, wypowiedzi ustnych nauczyciela, uczniów, lub innych osób z otoczenia
- dobiera stosowną formę komunikacji werbalnej i własnego zachowania, wyrażając empatię i szacunek dla rozmówcy

3 / Osiągnięcia w zakresie samokształcenia:

uczeń wykorzystuje nabyte umiejętności do rozwiązywania problemów i eksploracji świata, dbając o własny rozwój i tworząc indywidualne strategie uczenia się

Etyka:

1 / Osiągnięcia w zakresie stosowania poznanych zasad. Uczeń: wchodzi w relacje w innymi osobami (rówieśnikami, nauczycielami), szanując to, co jest wartością dla nich i nazywając to, co jest wartością dla niego

„Kompas” to technika, która pozwala uczniom zwerbalizować, uporządkować i zobrazować swoje przemyślenia, a także pomaga im przejąć część odpowiedzialności za własną naukę i rozwój. Dzieci uczą się formułować myśli i pytania, wchodzi w interakcję w innymi i ich sądami, mają szansę na refleksję i spojrzenie na świat z innej perspektywy. W poniższym scenariuszu zajęć „Kompas” pełni funkcję wprowadzenia do całego cyklu warsztatów lub godzin wychowawczych, ale kiedy uczniowie zapoznają się lepiej z tą techniką, można ją wykorzystać także do innych celów, na przykład jako wstęp do pracy projektowej, przygotowanie do wyjazdu na wycieczkę klasową czy element procesu podejmowania decyzji.

„Kompas” nie jest kolejną zabawą integracyjną czy przerywnikiem w szkolnej rutynie. Pozwala nauczycielowi poznać uczniów – ich marzenia, cele, refleksje, obawy, preferowane style uczenia się, pasje i zainteresowania, słabe i mocne strony czy nawet zakres wiedzy na dany temat. Spełni swoją funkcję, tylko, jeśli zgromadzone przy jego pomocy informacje rzeczywiście zostaną wykorzystane przy planowaniu dalszej pracy, wyborze materiałów, ustalaniu zasad współpracy z uczniami czy wspieraniu ich w dążeniu do ich indywidualnych celów.

Opis przebiegu z opisem poszczególnych ćwiczeń/zadań

Krok 1:
Wprowadzenie

Prowadzący porównuje początek roku szkolnego/cyklu warsztatów do wspólnej podróży. Podkreśla jak ważne jest to, żeby się podczas takiej podróży nie zgubić i trzymać wyznaczonego kierunku. Pyta uczniów, jakie narzędzia pomagają podróżnikom znaleźć drogę, lub/i jeśli uczniowie nie mieli okazji używać kompasu, pokazuje im go i przez pytania o poszczególne elementy urządzenia, wyjaśnia zasady jego działania. Następnie, prowadzący rysuje na brystolu kompas lub tworzy go na podłodze przy pomocy koła hula-hop, kartek z literami wyznaczającymi kierunki i kartonowej strzałki. Wyjaśnia, że jest to specjalny kompas, który pozwoli całej grupie zaplanować pracę, wyznaczyć wspólne cele, ustalić potrzeby i zasady współpracy, a także dowiedzieć się czegoś o sobie nawzajem. Warto na tym etapie podkreślić, że kompas zadziała tylko, jeśli uczestnicy zabawy szczerze podzielą się swoimi przemyśleniami i uwagami. Sam zobowiązuje się także do uczestnictwa w zabawie.

Prowadzący jeszcze raz przypomina dzieciom, że literki na tarczy kompasu oznaczają kierunki geograficzne w języku angielskim, a następnie wyjaśnia pokrótce, co oznaczają w kompasie, którego będą używać podczas zajęć:

- N – narzędzia**
- W – wiedza**
- E – emocje**
- S – sugestie**

Prowadzący wyjaśnia także, w jaki sposób zostaną zapisane odpowiedzi członków grupy. Starsze dzieci mogą samodzielnie zapisywać swoje odpowiedzi na karteczkach post-it, a następnie przyklejać je wokół odpowiedniej litery na tarczy kompasu. Dzieci młodsze rysują obrazki symbolizujące swoje przemyślenia, a prowadzący zapisuje ich odpowiedzi i pomaga umieścić je wraz z obrazkami w odpowiednim miejscu.

Krok 2:
Pytanie o emocje

Prowadzący rozpoczyna prace z kompasem od pytań o emocje. Zgromadzone na tym etapie, a także w następnym punkcie informacje mogą zostać wykorzystane w części poświęconej narzędziom i sugestiom. W zależności od wieku uczniów i czasu, jakim grupa dysponuje na pracę z kompasem, prowadzący zadaje wybrane pytania:

—
Jakie emocje mogą nam towarzyszyć w szkole/podczas zajęć?
—

Czy czasem jesteś wesoły? Co cię cieszy? Czym jesteś podekscytowany? Dlaczego/kiedy jesteś w szkole szczęśliwy? Co sprawia, że się uśmiechasz? Co sprawia, że masz dobry nastrój?

—
Czy czasem jesteś smutny? Co cię smuci? Czym się martwisz? Dlaczego/kiedy masz zły nastrój?

—
Czy czasem się boisz? Czego się obawiasz? Kiedy/dlaczego czujesz strach?

—
Czy czasem jesteś zły i zdenerwowany? Co sprawia, że tak się czujesz?

—
W jakich sytuacjach podczas zajęć czujesz się zawstydzony? A co sprawia, że jesteś dumny?

—
Czy czasem podczas zajęć w szkole jesteś zaskoczony? Czy lubisz niespodzianki podczas zajęć?

Krok 3:

Pytanie o wiedzę

—
Czego chcielibyście się w szkole dowiedzieć/nauczyć?

—
Jakie informacje mogą nam się przydać? Jakie umiejętności będą nam potrzebne?

—
Czego musicie się nauczyć? Co do tej pory sprawiało wam trudność?

—
Co warto wiedzieć/umieć?

—
Jakie mamy cele?

Krok 4:

Pytanie o narzędzia

—
Co będzie nam potrzebne, żeby się uczyć/osiągnąć nasze cele? Jakie narzędzia/rzeczy nam się przydadzą? Czy jest ktoś, kto mógłby nam pomóc?

—
Czego potrzebujemy, żeby uniknąć wspomnianych wcześniej nieprzyjemnych sytuacji? Czego potrzebujemy, żeby zawsze czuć się dobrze podczas zajęć?

Na tym etapie prowadzący zadaje pytania odnoszące się do informacji dotyczących emocji oraz celów edukacyjnych. Na przykład, jeśli uczniowie wyrazili obawy w związku z poruszaniem się po nieznanym budynku szkoły, warto wspólnie zastanowić się nad rozwiązaniami, takimi jak mapa, wycieczka, itp. Jeśli wyrazili chęć uczenia się o zwierzętach, opanowania zasad ortografii, albo czytania większej ilości książek, należy ustalić, w jaki sposób można te cele osiągnąć (książki, Internet, wycieczka do muzeum/biblioteki, spotkanie z ekspertem, lista lektur, plan działania)

Krok 5:

Pytanie o sugestie

—
Co jeszcze moglibyśmy zrobić, żeby udało nam się osiągnąć nasze cele?

—
Jakie są wasze propozycje/sugestie?

—
Jak wyobrażacie sobie naszą wspólną pracę?

—
Jakie zajęcia wam się marzą?

—
Co sprawiłoby, że czulibyście się w szkole jeszcze lepiej?

—
Co lubicie robić w domu i na zajęciach dodatkowych? Co moglibyśmy wykorzystać podczas zajęć?

Krok 6:
Refleksja

Do czego nam kompas? Czy już w czymś nam pomógł? Co powinniśmy z nim zrobić, żeby pomógł nam nie zgubić się podczas naszej podróży i osiągnąć cel?

Jeżeli to możliwe, warto umieścić kompas w widocznym miejscu na czas trwania cyklu warsztatów lub całego roku szkolnego, żeby móc odnosić się do poczynionych wspólnie ustaleń, ale także pokazywać uczniom:

- co udało im się już osiągnąć
- jak zastosowane przez nich rozwiązania pomagają zniwelować negatywne emocje
- że ich sugestie są brane pod uwagę w procesie nauczania, a tym samym, że mają oni nad nim kontrolę

Załączniki/karty pracy/
materiały dydaktyczne

- kompas
- brystol formatu A1
- markery permanentne w czterech kolorach
- karteczki post-it
- kredki lub coś do pisania (w zależności od wieku i umiejętności dzieci)
- ewentualnie dla najmłodszych dzieci można stworzyć kompas na podłodze przy pomocy koła hula-hop, kartek z literami oznaczającymi kierunki i kartonowej strzałki